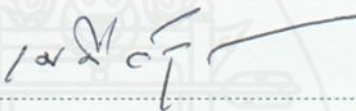
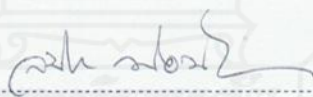

หัวข้อวิทยานิพนธ์   สมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี
ชื่อและนามสกุล   นายรุ่ง จันทะวงศ์
แขนงวิชา   สาธารณสุขศาสตร์
สาขาวิชา   วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอพาร
2. อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์

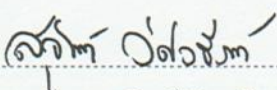
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. เมธี จันทจักรกรณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอพาร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ สมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัย นายรุ่ง จันทะวงศ์ รหัสนักศึกษา 2535000927

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอพาร (2) อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมชนรัตน์
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)ระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข 2) ปัจจัยด้านคุณลักษณะ 3) ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร 4) ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร และ 5) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 133 คน

เครื่องมือในการศึกษาคือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเที่ยง ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 5 ด้าน ได้แก่ การกระทำและผลสัมฤทธิ์ การบริหารคนอื่นและการช่วยเหลือ การใช้อิทธิพลและผลกระทบ การรู้จัก และประสิทธิผลส่วนตัว อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.57 ปี สถานภาพสมรสคู่ การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป รายได้เฉลี่ย 31,093 บาท 3) ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร มีจำนวนเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 4 คน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เฉลี่ย 11.48 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการบริหาร 4) ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร ด้านกำลังคนและด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก และ 5) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข คือ ปัจจัยด้าน รายได้ ด้านกำลังคน ด้านการเงินและด้านวัสดุอุปกรณ์

คำสำคัญ สมรรถนะการบริหารงานสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้อำนวยการ

Thesis title: Public Health Management Competencies of the Director of Sub-district Health Promoting Hospitals in Kanchanaburi Province

Researcher: Mr. Roong Chanthawong; **ID:** 2535000927;

Degree: Master of Public Health (Public Health Administration);

Thesis advisors: (1) Sompoch Rationan, Associate Professor; (2) Dr. Chawtip Baromthananarat; **Academic year:** 2012

Abstract

This descriptive research aimed to study: (1) the levels of public health management competencies; (2) the personal characteristics; (3) the factors contributing to the management; (4) the factors supporting the management; and (5) the factors related to public health management competencies of the director of sub-district health promoting hospitals in Kanchanaburi province. The study was conducted among all 133 the directors of sub-district health promoting hospitals in the province,

Using a questionnaire that had been checked for its content validity and with the reliability coefficient of 0.96. The data were analyzed with descriptive and analytical statistics using the chi-square test and for Pearson product-moment correlation coefficient.

The results showed the following: (1) There were high levels of all five public health competencies of the directors of sub-district health promoting hospitals with respect to actions and achievements, management of and support for other personnel, the use of influence and impact, metacognition, and personal effectiveness; (2) Regarding respondents' personal characteristics, most of them were married male and had an average age of 46.6 years, a bachelor's degree or higher, and average monthly earnings of 31,093 baht; (3) The factors contributing to the management included an average number of 4 staff members at each hospital, the respondents' 11.5 years of working experience and having attended a management training course; (4) The supporting factors involving workforce and budgeting were at a moderate level and materials at a high level; and (5) The factors related to public health management competencies were earnings, workforce, budgeting and materials.

Keywords: Public health management competencies, Sub-district health promoting, Director

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากคณาจารย์ คือ รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้น จนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราชทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือและให้คำปรึกษา คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ คือ อาจารย์ ดร. สมหมาย คชนาม หัวหน้าศูนย์บริหารการพัฒนา สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจารย์วิสิทธิ์ ปิ่นประจักษ์นันท์ สาธารณสุขอำเภอบ่อพลอย อาจารย์เพ็ญวิมล พุดซ้อน หัวหน้างานงานพัฒนาคุณภาพและรูปแบบบริการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี ขอขอบคุณ คุณเกียรติจิร ไพศาลนันท์ สาธารณสุขอำเภอเมืองราชบุรี และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ในการตอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. พชรินทร์ สมบูรณ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ งานสนับสนุนวิชาการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีที่ให้คำแนะนำ คุณงามตา เอี่ยมสะอาด ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านม่วงชุม ซึ่งที่ให้โอกาสและสนับสนุนการทำ วิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ร่วมงานทุกท่านที่สนับสนุนช่วยเหลือ และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ทุกท่านในการอนุเคราะห์ตอบแบบถาม ขอขอบคุณสาธารณสุข อำเภอทุกอำเภอที่ช่วยดูแลการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสำนักงาน สาธารณสุขอำเภอ ทุกท่านที่ช่วยติดตาม ติดต่อประสานงาน จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณเพื่อน และญาติมิตรทุกท่านที่ได้กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงที่ให้การ สนับสนุนจนการจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จ

รุ่ง จันทะวงศ์

กันยายน 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	9
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข	19
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
รูปแบบการวิจัย	56
ประชากร	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	64
ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร	68
ระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาญจนบุรี	71
การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล กับระดับ สมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี	78
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	100
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	101
ข แบบสอบถามการวิจัย	103
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	แสดงขนาดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อจำนวนประชากร ที่รับผิดชอบ.....	16
ตารางที่ 2.2	แสดงอัตรากำลังคนต่อขนาดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....	16
ตารางที่ 3.1	จำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและประชากรที่ศึกษา จำแนกรายอำเภอ ในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2555.....	56
ตารางที่ 4.1	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล (n = 133).....	64
ตารางที่ 4.2	ปัจจัยเอื้อต่อการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี (n = 133).....	66
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยบริหารด้านกำลังคน ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายข้อ (n = 133).....	68
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านการเงิน ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายข้อ (n = 133).....	69
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายข้อ (n = 133).....	70
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายกลุ่มสมรรถนะ (n = 133).....	71
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวน ร้อยละ ของระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกตามกลุ่มสมรรถนะ (n = 133).....	72
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสมรรถนะ ด้านการกระทำ และผลสัมฤทธิ์ ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายข้อ (n = 133).....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสมรรถนะด้านการบริหารคนอื่น และการช่วยเหลือ ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายชื่อ (n = 133).....	74
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสมรรถนะด้านการใช้สิทธิพล และผลกระทบของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายชื่อ (n = 133).....	75
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสมรรถนะด้านการรู้จัก ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายชื่อ (n = 133).....	76
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลส่วนตัว ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นรายชื่อ (n = 133).....	72
ตารางที่ 4.13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี (n = 133).....	78
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับสมรรถนะ ด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี (n = 133).....	79
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารกับระดับสมรรถนะ ด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี (n = 133).....	80
ตารางที่ 4.16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างปัจจัยสนับสนุนการบริหาร กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี (n = 133).....	81

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง The Iceberg Model of Competency (Spencer & Spencer, 1993:11).....	23
ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของความสามารถเชิงสมรรถนะ (เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค 2546)....	24
ภาพที่ 2.3 แนวคิดกรอบการประเมินความสามารถกลุ่มความรู้ทักษะ Cognitive Domain.....	38
ภาพที่ 2.4 แนวคิดการประเมินความสามารถตามกลุ่มพฤติกรรมหรือทัศนคติ (Affective Domain).....	38
ภาพที่ 2.5 แนวคิดการประเมินความสามารถ ตามกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่เรียกว่า Psychomotor Domain.....	39

